

[Lølf Hermann]

Det er jo således, at vi sidste år – så vidt jeg husker endda på dette tidspunkt – fra Miljøministeriet fik tilsendt ministeriets affaldsudvalgs forslag til en generel affaldslov samt til ændringer i kemikalieaffaldsdepotloven. Jeg har forstået, at en revision af affaldslovgivningen beror på et regelforenklings- og rationaliseringsarbejde i ministeriet, men jeg skal så sige til ministeren, at det efterhånden haster med at få taget stilling til affaldsproblemet generelt, og det er jo under ingen omstændigheder blevet mindre.

Jeg tror såmænd heller ikke, at affaldsproblemet generelt set ændrer sig væsentligt i substansen ved den positive modtagelse, dette forslag har fået. Det er et lillebitte skridt, men et nok så væsentligt skridt at fortælle folk, at vi har taget, fordi det psykologisk set spiller en betydelig rolle i det irritationsmoment, der selvfølgelig også indgår i husholdningernes måde at forholde sig til miljøproblemerne på.

Jeg skal ikke forlænge debatten yderligere, blot endnu en gang takke for tilslutningen og håbe på, at vi forholdsvis hurtigt i Miljøudvalget i kraft af nogle tilkendegivelser fra ministeren kan finde ud af, hvorledes dette kan fremskyndes, sådan at vi kan få gjort beslutningsforslaget færdig inden sommerferien.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Ahlmann-Ohlsen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

18) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 71:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om beskyttelse af havmiljøet.

Af Margrete Auken (SF) m.fl.

(Fremsat 24/2 89).

Forslaget sattes til forhandling

Forhandling

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Først en lille smule generelt om dumpning og havafbrænding.

Det har jo hele tiden været de skiftende regeringers politik at få stoppet dumpning og afbrænding på havet af affald, idet vi selvfølgelig fra dansk side betragter disse bortskaffelsesmetoder som uacceptable. Derfor har jeg på baggrund af en ny spansk tilladelse til afbrænding af affald i Nordsøen endnu en gang bedt den spanske regering om at tage sin afbrændingspolitik op til overvejelse. Det er sket ved et brev til myndighederne, og desuden vil jeg rette endnu en personlig henvendelse til den spanske minister om denne sag.

Jeg vil godt understrege, at der sådan set ikke er noget konventionsulovligt i det, der sker fra Spaniens side, men det gør det jo ikke mere acceptabelt. Men sådan som den retlige eller konventionsmæssige situation er i dag, har vi altså ikke rigtig nogen sanktionsmidler i denne sammenhæng. Derfor har vi egentlig kun det, vi kunne kalde politisk pression, og i det brev, vi sendte, gjorde vi også opmærksom på, at det så kunne blive nødvendigt for Spanien at foretage en midlertidig deponering, sådan at det ikke er vores fiskere, der lider under dette. For det er jo sagen.

Jeg synes også, det gør det meget svært at forklare, hvad det egentlig er, vi foretager på disse konventionsområder, at der er så lange tidshorisonter på alle disse ting. Men forslagsstillerne og fru Margrete Auken ved jo alt om, hvor vanskeligt det er at få tingene igennem, når så mange lande skal forhandle, og det er det, der gør, at det er en ret fortvivlet situation. Men vi gør altså, hvad vi kan hele tiden.

Jeg synes da også, der er sket noget, ikke? Der skete dog det, at det nu er lykkedes os internationalt at få vedtaget, at afbrænding på havet stoppes senest med udgangen af 1994 i Oslokonventionsområdet samt globalt i London-dumpningskommissionen fra samme dato. Men det er også rigtigt, at der er den lille klausul i det, at tingene skal revideres i 1992.

[Miljøministeren]

Men der er dog nået noget, og det er jo også lykkedes, især gennem presset fra de nordiske lande, at få vedtaget stop for dumpning af industriaffald i Nordsøen allerede med udgangen af 1989, og vi arbejder jo videre med denne sag, idet vi arbejder på at få et dumpningsforbud i hele Oslokonventionsområdet samt efterfølgende at få sådan et forslag vedtaget globalt i Londonkommissionens regi. Og jeg tror egentlig, det vil lykkes os at få vedtaget et dumpningsforbud inden for hele Oslokonventionens område i løbet af de næste par år, sådan at vi derefter efterfølgende kan få vedtaget noget i Londonkonventionens regi.

Jeg tror altså, at det er vejen frem at arbejde gennem disse konventioner, selv om det kræver et intensivt arbejde og det ikke er noget, hvor vi får resultater hele tiden. Alligevel mener jeg, at det er det, der er vejen.

Spørgsmålet er så, om der skal udarbejdes lovforslag om ændring af beskyttelse af havmiljøet. Dertil vil jeg helt sagligt sige, at siden havmiljøplanen blev vedtaget i 1980, har der kun været én ansøgning om tilladelse til dumpning, og den blev ikke imødekommet. Der har ikke været nogen ansøgninger om tilladelse til afbrænding af affald på havet, og derfor har der ikke indtil videre været behov for nogen ændring i havmiljøloven.

Nu foretager vi jo en gennemgang af hele Miljøministeriets lovgivning, og det står ikke klart endnu, om det er nødvendigt at ændre specielt på havmiljøloven, men hvis det viser sig at blive tilfældet, kan vi også overveje at lade det indgå i loven. Men jeg vil godt sige, at rent praktisk vil det ikke ændre på tilstanden, for selvfølgelig vil det være helt uacceptabelt at foretage afbrænding og dumpning, sådan som vi altså også hidtil har afvist det, og ansøgningsantallet tyder jo på, at folk udmærket godt ved det.

Så er der spørgsmålet, om vi kan forbyde at transportere affald til bortskaffelse på havet gennem dansk område, og dér er vi inde i nogle folkeretlige problemer. Det kan man så acceptere eller ej, men det er jo sådan, at Storebælt og Øresund har særlig status i folkeretten, fordi der er tale om internationale stræder. Vi mener ikke, det vil være muligt at gennemføre foranstaltninger, der kan forhindre passage af dumpnings- eller afbrændingsmateriale f.eks. fra andre Østersølande, og det må vi så se på nærme-

re – det kan være, der kan være noget. Det er muligt, at vi kan komme igennem med det, men sådan som vi vurderer det, kan vi altså ikke komme igennem med det. Vi mener ikke, at vi kan forhindre transport af affald gennem det, der folkeretligt er betegnet som internationale stræder. Det var punkt 1 i forslaget.

Så er der punkt 2: danskejede selskaber, herunder rederier og skibe, må forbydes at deltage direkte eller indirekte i dumpning og afbrændingsaktiviteter. Når de er i Danmark og det drejer sig om Danmark, har jeg allerede redegjort for problemet. Spørgsmålet gælder derfor dem, der ikke er registreret i Danmark og er under udenlandsk lovgivning. Det har vi ikke nogen mulighed for at gøre noget ved, lige så lidt som udlandet kan gøre noget over for os i forbindelse med vores lovgivning. Et skib, der sejler under fremmed flag, er ikke omfattet af dansk lovgivning, men udelukkende af flagstatens lovgivning, og derfor har vi ikke mulighed for at gøre noget.

Så er der det tredje punkt: tilladelse af dumpning af havbundsmateriale osv. I dag er det amtsrådene, der giver tilladelse til klappning, og Miljøstyrelsen er klageinstans for amtsrådenes afgørelse. Vi har faktisk også ved behandlingen af de ansøgninger, der har været i forbindelse med Storebælt, hvor vi intensivt har været inde på disse spørgsmål, prøvet at finde frem til, hvordan sediment kan nyttiggøres bedst muligt, men jeg vil sige, at vi ikke har noget endeligt svar på det.

Det er et praktisk problem at få nyttiggjort sedimentet i rimelig nærhed af opgravningsstedet. Hvis vi skal transportere det utrolig langt, kan det godt være, vi sætter mere til, end vi vinder. Vi skal ind i en dialog med amtsrådene og andre myndigheder, som er inddraget i disse sager, for at begynde at diskutere, hvordan en nyttiggørelse kan komme på tale.

Som udgangspunkt mener jeg at det er rigtigt, at nyttiggørelse af klappmaterialet skal kunne ske, og at det vil have miljømæssige og ressourcemæssige fordele. Om det så vil være nødvendigt med en ændring af havmiljøloven, vil vi kigge nærmere på. Det afgørende for os er, at vi prøver, om vi kan finde en praktisk vej til at løse de problemer, der er påpeget under punkt 3.

Endelig er der spørgsmålet om, at havbundsmaterialet ikke må indeholde væsentlige mængder eller koncentrationer af de såkaldte

[Miljøministeren]

liste 3-stoffer. Det er faktisk allerede gældende i dag, og Miljøstyrelsen er også i færd med at undersøge alternative bortskaffelsesmetoder for disse materialer. Jeg mener derfor ikke, at der er basis for, at vi ændrer havmiljøloven, men jeg er naturligvis villig til at gå ind i nærmere drøftelse af det i udvalget.

Sådan som jeg ser det, er der altså de ting, vi kan gøre noget ved, og dem er vi godt i gang med. Og så er der dem, vi ikke kan gøre noget ved, f.eks. hvis der er tale om udenlandsk lovgivning eller et skib er flaget ud. Endelig er der spørgsmålet, om vi kan forhindre transport gennem dansk område, hvad vi ikke mener vi kan de steder, der er betegnet som internationalt stræde, for dér kommer vi i konflikt med folkeretten.

Trøjborg (S):

Jeg skal på Socialdemokratiets vegne kommentere de tre punkter i Socialistisk Folkepartis beslutningsforslag.

Det første punkt er dumpning og havafbrænding af dansk affald. Der foreslås, at det forbydes.

Jeg kan sige, at et bredt flertal i Folketinget snart længe har været enig om, at disse bortskaffelsesmetoder er uacceptable, og Socialdemokratiet har også medvirket ved enhver lejlighed i Folketinget til, at vi undgår den form for tilsvining af havene, som der her er tale om.

Det er derfor tilfredsstillende, at ingen af de nordiske lande dumper industriaffald eller kloakslam, og at kun Norge afbrænder affald på havet. Imidlertid ophører Norges havafbrænding senest i år.

Som det fremgår af bemærkningerne til forslaget, er det lykkedes at få vedtaget forbudet mod afbrænding på havet senest med udgangen af 1994 på Oslokonventionens område samt globalt på Londonkonventionens område, dog med visse forbehold om nærmere undersøgelser. Der er stadig væk brug for en kraftig indsats i Londonkonventionen for at få forbudet til at træde i kraft senest i 1994.

Der er vedtaget stop for dumpning af industriaffald i Nordsøen med udgangen af 1989, og der skal nu arbejdes på et dumpningsforbud inden for Oslokonventionens og Londonkonventionens område. Det arbejde er fantastisk vigtigt, og der bør ydes en kraftig indsats for at få resultater ud af det.

Dernæst er der forslaget om, at danskejede selskaber, herunder rederier og skibe, forbydes at deltage indirekte eller direkte i dumpnings- og afbrændingsaktiviteter. Jeg forstod på ministerens svar, at det var umuligt. Jeg kan ikke udrede de internationale juridiske regler på det område, men det lyder sandsynligt, at det vil være meget svært. Det må vi få nærmere opklaret i udvalgsarbejdet.

Det tredje punkt er, at tilladelse til dumpning af havbundsmateriale kun kan gives, hvis det dokumenteres, at materialerne ikke kan nyttiggøres og ikke indeholder væsentlige mængder af miljøskadelige stoffer. Det er bestemt værd at overveje nærmere, hvorledes man kan præcisere de regler, som gælder på dette område.

Det er jo sådan, at klappning af havbundsmaterialer stadig væk er tilladt i Nordsøen. Jeg har forstået, at klappning af havbundsmaterialer ikke er tilladt på Østersøkonventionens område, så jeg må formode, at det ikke foregår på Østersøkonventionens område, men det er da helt givet, at der er nogle ting, vi skal se på.

Jeg har også bemærket, at der for nylig har været en interessant sag i Københavns Kommune om flytning af havnemateriale, der havde et meget stort indhold af kvikksølv. Vi bør se på, efter hvilke regler man kan godkende, at den form for forurenede materiale omplaceres, så der er nok god grund til at beskæftige sig indgående med punkt 3, og det vil vi gerne gøre i udvalgsarbejdet.

Ole Bernt Henriksen (KF):

Da mit partis ordfører stadig er beskæftiget med vigtigere ting, skal jeg prøve at give udtryk for, hvad han formentlig ville have sagt, hvis han havde været i stand til at holde denne ordførertale for Det Konservative Folkeparti.

I al den tid, vi har beskæftiget os med disse afbrændings- og forureningsproblemer på havene, har alle, der beskæftiger sig med dem, været opmærksom på, at det var et internationalt anliggende. Det var noget, man skulle regulere gennem konventioner. Sådanne har vi jo også, men der har vel været et problem, som jeg har kunnet iagttage i forbindelse med landenes ivrighed for at håndhæve disse konventioner. Enhver, der færdes jævnlige ved europæiske strande, kan iagttage, at der stadig er visse problemer. Jeg tror, der ligger et stort arbejde videre med disse konventioner, og jeg tror også, at det

[Ole Bernt Henriksen]

er noget, som de andre lande vil begynde at forstå, efterhånden som de nordiske landes gamle synspunkter træder frem.

Under udvalgsarbejdet synes jeg vi skal beskæftige os en lille smule med den konvention, som jeg kan forstå ministeren tænker på, og som formentlig er Konstantinopelkonventionen om fri besejling af stræder. I hvilket omfang er den konvention i vejen for miljøforanstaltninger? Den er unægtelig vedtaget af andre end miljømæssige grunde. Jeg tror, Konstantinopeltraktaten blev til, længe før nogen havde lært at stave ordet miljø med »jø«. Det var dengang, miljø blev stavet på en anden måde; så længe er det siden.

Jeg er i øvrigt enig med forslagsstillerne på alle andre punkter end punkt 1, som ministeren har beskæftiget sig med. Jeg er også enig med ministeren i, at det er noget, vi kan drøfte i udvalget. Idet jeg ikke skal gå ind på udvalgsbehandling af beslutningsforslaget, skal jeg meddele, at vi med den begrundelse vil afvise forslaget.

Hanne Severinsen (V):

Det kommer nok ikke som nogen overraskelse, at heller ikke Venstre synes, at det er en god idé, at man brænder affald på havet, og at man dumper. Det har været regeringens politik at prøve at forhindre det, fordi det ikke er en acceptabel bortskaffelsesmetode. Derfor har regeringen også koncentreret sig om at gøre en international indsats sammen med de andre nordiske lande. Det er på den måde, der kan ske fremskridt, for ét er, at vi ikke tillader det på dansk område, men det forhindrer selvfølgelig ikke andre lande i at gøre noget, som vi ikke vil give lov til.

Derfor kan man sige, at første del af forslaget på sin vis nærmest er overflødig, i hvert fald kan man sige, at der ikke bliver givet danske tilladelser. Det, vi må koncentrere os om, er at presse på internationalt, sådan at det bliver et internationalt forbud.

Hvad angår den øvrige del af forslaget, vil jeg henholde mig til ministerens svar. Det gælder f.eks. spørgsmålet om danskejede selskabers deltagelse i disse aktiviteter. Man må trods alt være varsom med at lovgive, når man overhovedet ingen sanktionsmuligheder har, og det har man ikke i dette tilfælde.

Jeg deler også ministerens betragtninger om havbundsmaterialer. Det er ikke så enkelt endda, men det er vel en af de ting, der netop egner sig til at gå dybere ned i under udvalgsarbejdet.

Ernst B. Schmidt (FP):

Fremskridtspartiet kan ikke støtte forslaget, som det foreligger. Det er ikke ensbetydende med, at Fremskridtspartiet ønsker at få havet forurennet, men sådan, som det foreligger, vil det i første række gå ud over danske skibe der ved, at man forbyder, at danske selskaber kan bortskaffe affald på havet med en udenlandsk tilladelse. Det er diskriminerende i allerhøjeste grad. Skal der ske noget på området, skal det ske globalt.

Jeg vil også sætte et spørgsmålstejn ved, om al afbrænding er skadelig. Det tror jeg ikke. Der kan være tilfælde, hvor man måske bedre har plads til at afbrænde noget, når det er langt til havs end f.eks. i nærheden af Kommuneke-mi, eller hvor det kan være. Der er mange ting i det, som eksperterne skal sørge for bliver løst på den rigtige måde.

Vi skal selvfølgelig ikke forurene vores natur – det er vi alle enige om – men dette forslag kan Fremskridtspartiet altså ikke støtte.

Marianne Jelved (RV):

Afbrænding og dumpning har gennem flere år været betragtet som uacceptabelt af et bredt flertal i Danmark.

Jeg vil godt benytte lejligheden til at glæde mig over, at vi her ser en sag, hvor nordisk samarbejde har givet resultater. Jeg synes godt, vi kan nævne det, når det viser sig. Men der er stadig brug for internationalt arbejde, som miljøministeren gjorde rede for. I øvrigt kan den radikale folketingsgruppe tilslutte sig miljøministerens synspunkter.

SF mener, at Danmark skal indrette sin lovgivning efter den politik, der konkret føres på dette område. Nu er det sådan, at den førte politik og den førte praksis ikke strider mod gældende lovgivning – hvilket SF også gør opmærksom på – og jeg kan ikke lade være med at spørge, om det så er nødvendigt at ændre loven. Skulle vi ikke undgå unødigt bureaukrati og prøve at bruge vores ressourcer – og herunder vores arbejdskraft og tid – på de problemer, der ikke er på plads endnu? Det mener vi i Det Radikale Venstres gruppe.

Glønborg (KRF):

Det, der står i beslutningsforslaget, er naturligvis udtryk for noget, som er rigtigt, og derfor vil man også gerne gå ind i et positivt arbejde om at nå lige så langt, vi kan på dette område.

Når man er en del af en flok, som man synes har en forkert adfærd, er der forskellige måder at bære sig ad på for at få denne adfærd ændret. Det første, der skal ske, er naturligvis, at vi skal vågne til erkendelse af, at vores adfærd er forkert og har været forkert. Jeg er glad for, at det fremgår klart heraf, at vi erkender, at vi har været nogle grise også fra dansk side.

Når jeg nævner to forskellige måder, man kan gøre det på, tænker jeg på, at man kan skynde sig ganske alene at gøre det rigtige, og det lyder selvfølgelig godt. Man kan gå i spidsen og sige: Nu skal I se, kære venner, sådan skal vi gøre nu. Deri ligger bare den risiko, at man bliver betragtet som en farisæer, som først og fremmest har ønsket, at de alle sammen skulle se, hvor rigtig man selv er. Det er ikke så godt.

Den anden metode, som man kan benytte, er hele tiden at opildne hele flokken og sige: Kære venner, nu skal vi derhen, nu skal vi gøre det anderledes. Det kan man også gøre på en sådan måde, at det kommer til at virke forkert, hvis man er bange for at gå i spidsen selv, men bare vil have de andre til at gå og ikke mindst hele tiden passer på, at man ikke selv kommer til at gå et eneste skridt længere, end alle de andre har gået.

Så der er mulighed for fejltagelser ved anvendelse af begge metoder. Jeg tror nok, det rigtige er, at man altid anvender en passende blanding af begge metoder, og det synes jeg egentlig også Danmark har gjort i miljø-sager. Jeg synes, at Danmark ved deltagelse i de forskellige konferencer og opslutning om udarbejdelsen af de forskellige konventioner – enten det så har været i nordisk regi eller i anden regi – faktisk har været godt med.

Derfor synes jeg egentlig også, at der er noget rigtigt i SF's forslag her. Tiden er måske moden til, at vi uden at kunne beskyldes for farisæisme kan sige: Kære venner, nu er vi alle sammen på vej, men vi skal i det mindste ikke være bange for fra dansk side at tage et par afgørende skridt forud for andre.

Jeg har egentlig megen sympati for forslaget, men naturligvis vil jeg ikke være med til at på-

lægge regeringen at gøre noget, som den ikke kan. Jeg vil gerne være med til at undersøge i udvalget, hvor meget regeringen egentlig kan.

Der har været fremført det argument, at der ikke er noget ved at lave en bestemmelse, hvis man ikke også har magt til at udøve nogle sanktioner ved overtrædelse af den. Jeg vil gerne sige, at det argument sluger jeg ikke. Det er jeg ikke enig i. Jeg synes faktisk godt, at man kan lave en bestemmelse om, at sådan skal det være. Med andre ord kan man udstøde et godt og kraftigt fy, hvis den bliver overskredet, selv om man ikke har anden mulighed end at sige fy. Det har faktisk også sin virkning af og til.

Margrete Auken (SF):

Lad mig først takke for en noget spøjs form for velvilje fra salen, da, så vidt jeg kan høre, alle er enige i det indholdsmæssige, men – også så vidt jeg kan høre – siger, at der ikke er nogen grund til, at vi får en lovgivning, der er i samsvarende med det, vi rent faktisk gør.

Det er selvfølgelig det, SF ikke er enig i. Vi synes, det ville klæde Danmark, at det også stod tydeligt i vores lovgivning. Jeg er fuldstændig enig med ministeren i, at det i første omgang sandsynligvis ikke vil få de store følger, fordi der kun har været denne ene ansøgning.

Den var nu også ganske besværlig. Jeg erindrere, at jeg havde ganske store fornøjelser ud af at arbejde med Grindstedsagen. Så hvis fru Marianne Jelved – som har forladt os, tror jeg – er angst for bureaukrati, må man sige, at så gælder det om at sørge for, at det ikke kan dukke op på den måde, at man faktisk alligevel står med nogle ansøgninger. Og så er det mest antibureaukratiske givetvis at gennemføre SF's forslag i hvert fald i hovedtræk.

Jeg er da stort set enig i det, ministeren har sagt om konventionerne, også om vores mulighed for at tvinge andre, eller hvordan vi nu vil gøre det, men jeg deler i høj grad den opfattelse, som hr. Glønborg havde, at det måske ikke er så tosset, at vi markerer, at vi har rent mel i posen, der er orden i vores lovgivning, ingen kan komme og sige til os: Jamen man må jo også gerne efter jeres lov.

Jeg synes ikke, vi skal være så bange for farisæismen. Vi har så mange lig i lasten, så der er rigeligt at tage af, hvis vi tror, vi skal til at have storhedsvanvid i den anledning. Det gør ikke noget, at vi en gang imellem kommer i flinkeskolen og siger: Her vil vi godt være foran.

[Margrete Auken]

Til de enkelte kritikpunkter, som ministeren er kommet med, vil jeg godt knytte et par kommentarer. Det med ikke at kunne lave et forbud mod transport gennem danske stræder og bæltter, det er mig bekendt det, der hedder Østersøaftalen fra 1856 eller 1857. Vi havde stor fornøjelse af den i forbindelse med diskussionen om »Sigyn«, det svenske atomaffaldstransportskib, hvor vi ramlede ind i den dér attenhundredeoghvidkållovgivning. Det er klart, man skal undersøge, om den skal blive ved med at have den tyngde, den har. Der er jeg enig med hr. Ole Bernt Henriksen – om det nu er Konstantinopel eller det er Østersø sagen, så er den i hvert fald lavet på et tidspunkt, hvor Øresundstold og andre ting truede.

Det kunne godt være, at netop miljølovgivninger – vi har jo en række internationale, f.eks. sådan noget som Ramsarkonventionen – burde styrkes, sådan at vi ikke f.eks. havde store tanker uden lods igennem sårbare områder i Danmark. Det er sådan noget, jeg mener man skulle tage fat på. Derfor foreligger vores forslag jo også som et beslutningsforslag og ikke som et lovforslag, fordi vi godt vil have diskutere det her igennem.

Jeg vil i øvrigt lige sige, at det næppe kommer til at spille den store rolle, fordi ingen af Østersølandene havafbrænder i øjeblikket, så der vil ikke være transport igennem dansk område i noget synderligt omfang. Det er et spørgsmål om at få præciseret, at det her vil vi ikke være med til. Men den sag skal i hvert fald ikke skulle os fra Det Konservative Folkeparti, så hvis det er det, der var det tunge punkt i det, så lad os kigge på det og se, hvordan vi kan få lavet en mere dynamisk indsats i forhold til gamle bestemmelser.

Hvad angår punkt 2 med de danskejede skibe, synes jeg også, vi skal kigge på, hvordan det hænger sammen med det, vi i øjeblikket arbejder med i Sydafrika-loven og våbentransporter osv. Hvor går grænserne for, hvad vi kan pålægge danske borgere? Vi kan jo ikke pålægge udenlandske borgere noget. Hvor går ansvarlighedsgrænsen her? Det står ikke klart i vores forslag, og det står altså – som Folketinget kan høre – heller ikke klinkende klart for mig. Men vi vil også bruge det i vores udvalgsarbejde.

Vi har nemlig nogle grimme sager, hvor danske skibe har medvirket til dumpning. Det er ikke rart, for det falder altså tilbage på os, når det

sker. Hvis vi kan få præciseret, at i hvert fald de skibe, som er dansk indregistreret, ikke gør det, så vil det i sig selv være et fremskridt, og kan vi komme længere, vil jeg også være glad for det.

Hvad angår spørgsmålet om klappinger, synes jeg nok, der er nogle ting, hvor vi måske ikke er helt så enige, som resten kunne tyde på. Ministeren anførte, at hvis man skulle transportere klappmateriale over store afstande, kunne det være værre.

Det kan muligvis være rigtigt, men det er jo heller ikke meningen, at det skal transporteres over store afstande.

Det, vi foreslår, er enten en tørdeponering, hvis det er giftigt, eller en nyttiggørelse, så vi i stedet for at have disse sandsugere til at slubre de danske strande op om ørerne på os faktisk benyttede en del af klappmaterialet til byggematerialer, og hvad vi nu ellers kan bruge det til. Der suges altså temmelig meget op lige i nærheden af mange af de områder, så vi har brug for nyttiggørelse af alt, hvad vi kan. Selvfølgelig skal vi ikke dumpe noget, der er giftigt.

Det er måske nok her, vi har allermost brug for en opstramning af loven, for det er nemlig ikke tilfældet, som hr. Trøjborg sagde, at Østersøkonventionen forbyder klappning, og faktisk ligger Københavns Havn lige midt i Østersøkonventionens område. Østersøkonventionen går jo omtrent helt op til Anholt, og der klappes meget inden for det danske område. Så det er desværre ikke så godt fat med Østersøkonventionen, som hr. Trøjborg troede. Det kan vi så beklage og prøve at gøre det bedre.

Jeg skylder måske lige en lille bemærkning til Fremskridtpartiets ordfører, fordi han jo sådan set gjorde opmærksom på med sit indlæg, at vi ikke har løst problemet for Danmarks vedkommende. Hvis bare der var en sådan fuldstændig unison klang her om, at det er vi alle sammen imod, og vi kunne ikke forestille os, der ligger nye ansøgninger, vi kunne ikke forestille os, at det her sker, men den er jo på bedding. Det er stadig tilladt også i dansk lovgivning, hvis man får en dispensation. Vi kørte meget længe med Grindstedsagen i sin tid, og Grindsted regnede med at få en yderligere tilladelse. Hele forløbet omkring Grindstedsagen viste meget klart, at de regnede med at få en forlænget tilladelse. Man havde fuldstændig glemt, også i Miljøstyrelsen, at det faktisk ifølge havmiljøloven var sådan, at det var ganske

[Margrete Auken]

restriktivt at give en yderligere tilladelse. Kun fordi vi fik hvirvlet så meget ikke havneslam, men andeslam op i sagen, blev det sådan, at den helt blev standset.

Men jeg mener, Grindstedsagen alene viser, at det godt kan blive lusket igennem alligevel, og det er ikke altid sikkert, at der er tilstrækkelig vakse folk hverken i Folketinget eller andre steder, hvor man får informationer om, hvad der sker. Så jeg synes, at det var rart, om vores lovgivning var så god, som vi jo i øvrigt mener den skal være. Jeg vil i øvrigt godt sige til miljøministeren, at når hun fremsætter forslag enkelt og effektivt, så føler vi lidt, at det her er én måde at sikre, at lovgivningen får den stramhed og præcision, den skal have. Det var lidt det, jeg også sagde til fru Marianne Jøved før; jeg kan ikke se, at det er særlig bureaukratisk at stramme en lov op. Det er bureaukratisk at indføre lange, indviklede tilladelsesprocedurer, men at stramme en lov op og sige, at det her vil vi ikke, er jo ikke en bureaukratisk procedure, medmindre man siger, at det, at Folketinget arbejder med lovgivning og lovrevisioner, er bureaukrati. Det tror jeg ikke at fru Marianne Jøved mener, så derfor forstod jeg ikke helt pointen.

Men jeg vil da i øvrigt takke for svar, som jeg har valgt at opfatte, som man kan høre, meget positivt. Jeg mener, at hvis vi ved et sobert udvalgsarbejde kan finde ud af, at det her vil være godt at få klaret, og hvis Miljøministeriet kommer med andre forslag til ting, der skulle revideres, så vil det være godt.

Og så er jeg i øvrigt helt enig med hr. Ole Bernt Henriksen i, at vi ikke bør jage Det Konservative Folkepartis nuværende ordfører ud af den plads. Tænk, hvis man havde taget den, han erstatter, og sat ham herop i stedet for. Det havde jo været slemt.

(Kort bemærkning).

Ole Bernt Henriksen (KF):

Hvis hr. Ahlmann-Ohlsen havde stået her, ville han nu have sagt, at Østersøkonventionen er af 23. august 1908 og ikke særlig gammel.

Men hvad jeg mente med min bemærkning, var, at det godt kunne være, at vi skulle kigge på de traktater, der gælder, ikke blot for Øresund, men også for vore øvrige bæltter, og se på baggrunden for deres oprindelse. Det var det, jeg mente vi skulle foretage i et udvalgsarbejde og ikke her.

(Kort bemærkning).

Trøjborg (S):

Jeg siger tak til fru Margrete Auken for vejledningen og definitionen af, hvad forskellen på klapning og dumpning er. Jeg har forstået det sådan, at på Østersøkonventionens område er det tilladt at klappe, men ikke at dumpe. Det må vi se på, for klapning burde man pr. definition kunne få tilladelse til af amtsrådene, når det er i Danmark, hvis man klapper noget, der ikke er miljøfarligt. Men der er jo forskellige definitioner af, hvad der er miljøfarligt. Derfor bør vi nok se på det.

En anden måde at bortskaffe den form for havneslam på er den, der praktiseres masser af steder, at man deponerer det centralt i havnebassiner og lignende som opfyld. Dermed har det samme miljømæssige virkninger, som hvis man klapper, men det er dog lidt mere afgrænset. Men jeg er da enig med fru Margrete Auken i, at vi bør kigge lidt nærmere på, hvordan praksis fungerer på dette område.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg vil gerne lige sige til hr. Ole Bernt Henriksen, at det er en skam, at vi ikke kan få hr. Ahlmann-Ohlsen til at opklare, hvad de forskellige traktater hedder, og hvornår de er fra.

Den, jeg muligvis er i spektakel med, er fra attenhundredeogtjueoghalvtreds. Den har jeg været i nærheden af flere gange både i forbindelse med, at vi prøvede at få indført lodspligt, og i forbindelse med »Sigyn«. Om den så hedder – den hedder altså ikke Øresundskonventionen, den hedder Østersø-, men så tror jeg måske, den hedder -traktaten, men det vil vi få afklaret, og det er beklageligt, at vi ikke har hr. Ahlmann-Ohlsen til at udrede den sag for os lige nu, for så havde vi kunnet løse mange problemer. Må jeg så sige til hr. Trøjborg, at det er jo præcis det problem, som gør, at vi godt vil have denne her lov strammet op. Man kan jo døbe barnet om, og så tror man pludselig, det ser anderledes ud. Hvis jeg skal tale ud fra mit hjertes fornemmelse for, hvad det handler om, så mener jeg, at klapning er dumpning. Om det foregår ved, at man åbner en lem i bunden af et skib og dermed klapper det, eller om det foregår ved, at man puster det ud eller spytter det ud, det er jo dumpning.

[Margrete Auken]

Det fortvivlende ved klapping i forhold til dumpning er, at hele bevisbyrden vedrørende farligheden er meget, meget mildere for klapping, end den er for dumpning. Derfor er det vigtigt, at vi får kigget meget nøje på det område. Jeg ved ikke, om hr. Trøjborg er klar over, at man f.eks. har klappet Esbjergs havneslam i Vadehavet oppe i Ho Bugt. Jeg ved ikke, om man gør det nu, men man har i hvert fald villet og har også gjort det. Dette blot for at sætte i relief, hvad det er, vi taler om her. Det er dér, den brænder på, for det er dér, vi faktisk har en hel masse ting, vi godt kunne gøre betydelig bedre, end vi gør i øjeblikket.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Jeg skal forsøge at bidrage til opklaringen af noget af det her, så godt det nu kan lade sig gøre.

For det første vil jeg gerne sige, at Østersøkonventionen altså rettelig hedder Helsingforskonventionen. Nu hvor der er flere på tale, vil jeg gerne bidrage med den totale opklaring af, hvad tingene i virkeligheden hedder. Jeg ved ikke, om det gør det meget nemmere, men nu kan det jo så tages til referat. Det andet synes at være Øresundstoldens ophævelse i 1857, hvorved farvandene blev internationale. Det er ikke en helt personlig viden det her, det er en, jeg har fået tilført for nylig.

Jeg synes også, man skal diskutere nogle af de her ting, men vi må jo også sige, at havenes frihed er noget, der har eksisteret siden Odysseus og de besejlinger, der var dengang, men jeg vil tilføje, at det jo ikke er ensbetydende med, at der ikke er kommet et par nye momenter til siden.

Jeg synes, at forskellen mellem dumpning og klapping nu er afklaret.

Hvad angår spørgsmålet om orden i lovgivningen, vil jeg sige til fru Margrete Auken, at det er jeg sådan set enig i at man bør have, og jeg har også sagt, at hvis vi skal fremsætte et forslag omkring havmiljøloven, så synes jeg, vi skal tage det med.

Men derfra og så til at tage en separat behandling af det er et spørgsmål, som jeg tror vil blive afklaret, når man ser, hvad Miljøudvalget skal igennem af lovgivning næste år; så kan det godt være, man vil betakke sig for også at få en ændring i havmiljøloven. Jeg skal på et senere tidspunkt redegøre nærmere for den omfattende

de lovgivning, der jo netop, som det også har været antydnet, kommer ud af det, enkelt og effektivt. I første omgang vil det kræve rimelig effektivt arbejde af Miljø- og Planlægningsudvalget, hvis vi skal gennemføre de intentioner, vi har i øjeblikket med henblik på at simplificere tingene. Det kræver jo i reglen en hel del at få gjort tingene simplere.

Jeg har været inde på spørgsmålet om internationalt farvand, og jeg synes, vi skal arbejde videre med det i udvalget med hensyn til, hvad vi kan afklare, og hvad vi ikke kan afklare, hvor der kræves ændringer i lovgivningen, og hvor det er hensigtsmæssigt at gøre det.

Så er der spørgsmålet om klapping, hvor fru Margrete Auken antyder, at der kan være nogle reelle forskelle i håndteringen af tingene. Det vil jeg ikke afvise, for det er klart, at når vi vurderer spørgsmålet, også i forbindelse med Københavns Havn, så vurderer vi også de omkostninger, der er ved at gøre det på en anden måde. Sådan må det være. Vi siger jo, at klapping er tilladt, det vil sige, at vi godt kan flytte materiale fra én del af havnen til en anden del af havnen, fordi det miljømæssigt stort set er det samme. Nu ser vi bort fra, hvad der kan være af op-hvirvlinger og lignende. Vi er altså ikke færdige med det rent praktiske i det her, og det er en stor sag at sige uden videre, at alt klappet materiale skal genanvendes, altså til f.eks. bygningsmaterialer, som fru Margrete Auken bruger som et udmærket eksempel. I øjeblikket er det sådan, at halvdelen, tror jeg, af de affaldsmængder, vi i øvrigt håndterer på land, altså ikke i havet, faktisk er bygningsmaterialer, og det har vi også en idé om skal genanvendes. Da der i øvrigt ikke bygges særlig meget, kan det godt gå hen og blive et problem at få det genanvendt på en fornuftig måde. Jeg siger ikke, det ikke kan lade sig gøre. Jeg vil bare sige, at sådan som udviklingen er, og sådan som affaldsmængderne i øvrigt tegner sig på det almindelige affaldsområde, kan det godt være, at vi får rigeligt med bygningsmaterialer.

Det er ikke ensbetydende med, at vi ikke skal arbejde videre med det, men det er grunden til, at vi har håndteret tingene sådan, som vi indtil videre har gjort. Men på den anden side arbejder vi jo med det, og meget præcist arbejder vi med det i den konkrete situation, der hedder Storebælt – uden at jeg dermed vil opfordre til en diskussion om denne problemstilling nu, jeg

[Miljøministeren]

vil snarere bede om at blive fri – men dér arbejder vi helt konkret med at forsøge at genbruge så meget som muligt og klappe så lidt som muligt. Det er altså noget, vi er opmærksom på.

Margrete Auken (SF):

På ét punkt skal jeg love at bønne ministeren: Vi tager ikke en storebæltsdebat nu, og vi standser også debatten om, hvad traktaten hedder, og det med 1857. Jeg er helt indforstået med, at uanset om den nu hedder det ene eller det andet, så er det den, vi slås med, og som vi måske skal kigge på, om den skal blive ved at have de restriktioner. Dér er vi enige.

Hvad angår forenkling af lovgivningen, vil jeg gerne sige til miljøministeren, at det ville betyde en forenklingsindsats, hvis vi siger, at nu skal denne her lov altså bringes på niveau. Det er en forenkling, vi foreslår, i hvert fald hvis vi indfører forbud mod dumpning og havafbrænding. Klinkende klart.

Så har vi nogle reelle uenigheder på nogle punkter, og dér har vi selvfølgelig spørgsmålet om klappingerne. Jeg er helt enig med ministeren i, at vi står med problemer. Affaldsproblemet vil dukke op så mange steder, og det var derfor, jeg havde lyst til at tage sandsugning med, for det foregår altså, og det er utrolig belastende for vores nære havmiljøer. Jeg synes godt, man kunne se på, om der ikke kunne laves en eller anden kobling med sandsugningen, som foregår næsten i strandkanten. Jeg snakker ikke om Storebælt nu, men der foregår jo sandsugning mange andre steder i entreprenørvirk-somhed.

Det var måske en god idé at hæfte de to ting sammen og sige, at i det omfang klappingsmateriale er ufarligt, får det lov at erstatte sandsugernes indsats, og i det omfang det er farligt, burde vi hurtigt kunne blive enige om, at det ikke bør dumpes.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Ahlmann-Ohlsen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslut-

ning henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:**Den fg. formand (Ahlmann-Ohlsen):**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Miljø- og Planlægningsudvalget (7/3 89):

Udtræder: Merete Aarup (KF)

Ny stedf.: Helge Adam Møller (KF)

Sundhedsudvalget (7/3 89):

Udtræder: Mejdahl (V)

Nyt medl.: Else Winther Andersen (V)

Miljø- og Planlægningsudvalget (8/3 89):

Udtræder: Helge Adam Møller (KF)

Ny stedf.: Merete Aarup (KF)

Sundhedsudvalget (8/3 89):

Udtræder: Else Winther Andersen (V)

Nyt medl.: Mejdahl (V)

Socialudvalget (8/3 89):

Udtræder: Mejdahl (V)

Ny stedf.: Else Winther Andersen (V)

Boligudvalget (10/3 89):

Udtræder: Aage Brusgaard (FP)

Nyt medl.: Mogens Elvensø (FP)

Forsvarsudvalget (13/3 89):

Udtræder: Annette Just (FP)

Nyt medl.: Birger Christensen (FP)

Udenrigsudvalget (13/3 89):

Udtræder: Annette Just (FP)

Nyt medl.: Birger Christensen (FP)

Folketingets udvalg til at behandle dansk sikkerhedspolitik (13/3 89):

Udtræder: Annette Just (FP)

Nyt medl.: Birger Christensen (FP)

[Den fg. formand]

Markedsudvalget (13/3 89):

Udtræder: Annette Just (FP)

Nyt medl.: Birger Christensen (FP)

Udenrigspolitisk Nævn (13/3 89):

Udtræder: Annette Just (FP)

Nyt medl.: Birger Christensen (FP)

Retsudvalget (13/3 89):

Udtræder: Duetoft (CD)

Ny stedf.: Addi Andersen (CD)

Retsudvalget (14/3 89):

Udtræder: Pia Gjellerup (S)

Ny stedf.: Torben Lund (S)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 15. marts 1989, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 17.09
